

SESTANEK TREH V POTSDAMU
Churchill, Eden in Attlee
na poti v Anglijo
Delo konference ne bo prekinjeno - Sestanki treh odloženi do Churchillove vrnitve

Berlin, 25. julija
V torek popoldne so se sestali Churchill, Stalin in Truman na sestanku, ki je bil osmi iz zaporednih dneh, kar se mudijo v Potsdamu. To bo zadnji sestanek pred odhodom britanskega ministrskega predsednika Churchilla, zunanjega ministra Edena in voditelja opozicije Attleea v London, kjer bodo prisostvovali razglasitvi izdanih volitev. Churchill, Eden in Attlee bodo odpotovali v sredo popoldne z letalom v London. Odhod angleških državnikov ne bo povzročil nobene prekinitve dela na konferenci, četudi bodo osebni razgovori treh državnikov odloženi do Churchillove vrnitve.
Pozornost svetovne javnosti je v zadnjih dneh obrnjena na izide volitev v Veliki Britaniji, ki bodo objavljeni v četrtek. Vrnitev Churchilla, Edena in Attleea k razglasitvi izidov volitev ne sme biti povod za mnenje, da bi izid volitev mogel imeti kakšno posledico na zunanjem političnem Velike Britanije, iz volilnega boja je razvidno, da so vse stranke popolnoma edine v zunanji politiki.
O razvoju dogodkov v Berlinu poročajo, da je Churchill sprejel v svojem stanovanju, katerega nazivajo po londonskem ogledu «10, Downing Street, Potsdam», generalisima Stalina, predsednika Truman in državnike vseh treh veliki.

Iz Slovenije
Na Krškem polju pomaga okoli 1.200 mladih Ljubljancev in 60 Celjancev kmetom pri pospravljanju poljskih pridelkov.
Skupna nemških vojnih ujetnikov je zaposlena tudi na Jesenicah, kjer odstranjujejo ruševine, ki so jih sami naredili.
Vojaško sodišče v Novem mestu je obsodilo na smrt 3 obtožence, enega pa na 12 let prisilnega dela.
Sodišče narodne časti v Sevnici je obsodilo 4 obtožence na daljšo dobo prisilnega dela, ostale pa na krajšo.
Vojaško sodišče v Mariboru je obsodilo tri obtožence na smrt, 10 pa na različne kazni.

Grew o Poljski
Washington, 25. julija
Državni podtajnik Grew je u odgovoru na pismo senatorja Vandenbergarja rekel, da ne bo odločil, da nas sestava nove poljske vlade sama na sebi še ne oprosta odgovornosti, ki smo jo prevzeli v Jalti. Prav tako vzpodbudno je dejstvo, da bodo Združene države vztrajale na pravici da prisotvujejo pod enakimi pogoji kot druge sile pri nadzorstvu poljskih volitev, če bi tri velesile to dočele.
Upamo, da bodo zdaj v poljskem vprašanju dosegli popoln sporazum in bodo volitve pod svetovnim nadzorom ameriškim in angleškim nadzorstvom zagotovile demokratičen postopek. Kakršni koli drugi izidi bi bili brez dvoma nasprotni duhu jaltkega sporazuma.

Odgovornost za francosko predajo
Drugi dan razprave
proti maršalu Petainu
Trdovraten molk obtoženca
Razburljiv dogodek v dvorani

Pariz, 25. julija
Prvi dan razprave proti maršalu Filipu Petainu, slavnemu vojskovodji iz prve svetovne vojne in državnemu poglavarju vichyjske Francije, je bil jako buren, tako da so morali razpravo prekiniti.
Ko je državni tožilec predelal prvi del obtožnice, je obtoženi maršal dal sledečo izjavo: «To sodišče ne predstavlja francoskega naroda. Ne bom odgovoril na nobeno vprašanje, ki mi bo postavljeno».
Petain je bil oblečen v maršalsko uniformo, na prsih je imel pripeto samo eno odlikovanje, katero je dobil za svojo obrambo pred Verdunom.
Ugovoru obrambe je državni tožilec Andre Morbet nasprotoval in trdil, da je nesramno, če se maršal Petain sklicuje na do-

DEMOKRATSKE BESEDE
Britanski imperij

V večerajšnji številki našega lista smo vam na kratko opisali sestavo britanskega imperija kot zveze neodvisnih narodov, ki po svobodni volji tvorijo to, kar mnogi smatrajo za največje nasilje na svetu — Britanski imperij. Vsi ti narodi so dosegli neodvisnost brez prelivanja krvi in brez vojn. Tvorijo preprosto, v katerih žive različni narodi, kako se lahko s organskim razvojem razvijajo zapletena vprašanja raznorodnih držav.
Velika Britanija ima približno 60 posesti, ki so raztresene po vsem svetu. Vsaka od njih ima drugačno obliko vladanja. Nekateri, ki so najmlajši, so neodvisni; druge — kot n. pr. Zahodna Indija — imajo zakonodajne svete in so pri- še zelo daleč na svoji poti do dejanske samovlade. Od nobene ne zahteva Velika Britanija davkov, mnogim pa prispeva iz lastnih sredstev.
Kaj pa je iz Indije, boste vprašali? Koliko ljudi ve, da ima Indija možnost doleteti celo lastne carine, katero pravico je v polni meri vedno izkoriščala tudi za britanske blago. Kdo od dvomilincev ve, da je celo v tistih, ki je imela še Velika Britanija oblast pri do- ločevanju carinskih tarif, bilo in- dijsko tržišče odprto vsemu svetu pod istimi pogoji kot sami Veliki Britaniji. Velika Britanija ni za se- be ustvarila nobenih prednostnih pravic pri trgovanju z Indijo.
Ne bo težko razložiti, da je mo- rala biti pot Indije proti položaju, v katerem se nahajajo dominijoni kot so Kanada, Avstralija itd., da- jlja. V Indiji ni enega naroda, ampak vrsta narodov in plemen, lo- enih med seboj po kulturi, jeziku, veri, socialnih navadah in še mno- gih drugih stvareh. Stopnje druž- nega razvoja, ki jih zasledimo v In- diji, segajo tako rekoč od kamene dobe do najvišje civilizacije. Pre- den so prišli tja Britanci, ni bilo tam prav za prav nobene Indije. Celo sami Indijci niso poznali tega izraza.
Vsekdo ve, da je Velika Brita- nija ponudila, da bo takoj po kon- čani vojni sklicala indijsko ustavo- dajno skupščino, ki bi zastopala vse sloje indijskega prebivalstva. Tako bi moglo indijsko prebival- stvo izlokovati za sebe primerno obliko vlade, ki bi lahko v sklopu ali pa tudi izven sklopa Britanskega imperija.
Za prehodno dobo pa je ponudi- la najstarejši sodelovanje vsem in- dijskim političnim strujam pri iz- vršni oblasti v Indiji. Zag tega pre- dloga nekatere stranke niso spreje- le, vendar pa zamenjati del indijskega prebivalstva, predvsem najna- prednejši in najpogostejši — sode- luje z britansko vlado ne samo v notranjih vprašanjih, ampak tudi v vojnih vprašanjih, tako je Indija postavila na noge tudi znatno ar- mado, ki se bori ramo ob ramo z drugimi narodi britanskega imperija za zmago lastih načel po vsem svetu.
Medtem pa Britanija vsaj za in- pripravlja indijske narode za sa- movlado. Kako daleč so v tem ozir- u napredovali, lahko sodimo po dejstvu, da je pri upravi deleže, ki šteje 400 milijonov prebivalcev, za- poslenih komaj 3000 britanskih uradnikov. Britanski uradnik ne pride niti eden na tisoč domačih uradnikov v službah, kjer se delajo zakoni, kjer jih izvršujejo, kjer vo- dajo javne ustanove, bolnišnice, šo- le in podobno. Vsi so domačini, si- novi Indije.
Pod britansko oblastjo je Indija dobila 61.701 km. kvadratnih, ki so zelo obilne gospodarske poljane v pro- strani delih, ki so zaradi slabe letin, suše ali poplav vsako leto izbruhne bolezni in glad. Če bi graditev teh železnic morala čakati na indijsko pobudo, bi večina njih ne bila nikdar zgrajena. Indijski namakalni sistem je največji na svetu.
Ali bi se sredstva za vse to našla brez jamstva britanske vlade, ali bi se ti načrti mogli izvesti v kmetijs- ki deli brez angleške industrije? Britanija je zagrešila težke napake pri vladanju Indije, prav tako kot jih je storila v sami Angliji. Ali če hočemo, da je naša zaključna sodba o končnih uspehih v Indiji kolikor toliko poštena, moramo po- staviti in primerjati britanske za- sluge in britanske napake.
Nasprotje imperializmu — izko- riščanje deleže po deželi, naroda po narodu — ni v vsakem primeru neodvisnost, ker ta pomeni lahko tudi zmedo. Nasprotje imperializmu je pogostoma sodelovanje na tem- elju enakosti. Ta enakost med po- sameznimi člani zveze je temelj Britanskega imperija.

NOVOZELANDSKI TANKI-DVOŽIVKE

Naglo preokrajšanje reke je pogostoma pogoj za uspeh važnih vojnih operacij. Zato so zavezniški izdelali veliko število tankov-dvoživk, ki lahko plavajo preko vode.

VOJNA NA DALJNEM VZHODU
4000 ton bomb nad Osako in Nagojo

Japonski napad na Bougainvilleu - 3259 japonskih letal uničenih nad Okinavo
Guam, 25. julija
General Mac Arthur javlja, da je približno 700 letal v letu nad Osako in Nagojo na japonskem otoku Honšuju. Vrglo so 4000 ton bomb.
Po popolnem molku, ki je trajal več kot teden dni, javlja danes vojno poročilo admiral Nimitz, da je tisoč britanskih in ameriških letal, ki so se dvignila z letalono- silk tretje tihomorske skupine, močno napadla japonske opo- rišče Kure v srednji Japonski. Močne jete letal so se spustile nad ostankne japonske vojne in trgovske mornarice ter leta- lišča. Najmanj dve ladji sta bili zadeti v polno s teškimi bombami. Večje število manjših ladij je ostalo v plamenih.
Podrobnosti o napadu
Napad, ki se je začel zgodaj zjutraj, še vedno traja. Napad na Kure, ki je eno izmed štirih večjih japonskih pomorskih oporišč, leži skoraj 600 km jugo-zahodno od Tokia na otoku Honšuju. To je bil prvi napad letal z letalonskih po- napadu preteklega tedna, ko so potopila ali poškodovala 15 do 17 sovražnih vojnih ladij, med ka- terimi so bile tudi dve oklepnih ladij in tri letalonske.
Druge lahke edince mornarice severnega Pacifika so v nedeljo obstreljevale s težkimi topovi jugo-vzhodno obalo otoka Para- mušire. Admiral Nimitz javlja, da so zavezniške sile izvršile nekaj velikih napadov na sovražno bro- dovje. Izvidniška letala so v ne- deljo uničila tovorno ladjo in za- žgala tri ladje blizu Fusuna na Koreji, medtem ko so naslednji dan potopila tovorno ladjo, ki je vršila obalno službo.
Japonski napad v Burmi
Pri napadih dne 10. julija je Halseyeva skupina uničila skoraj polovico japonskih mest Sakaj in Vakajama na otoku Honšuju. Težko je poškodovala čimbenice petro- leja Nippon in cisterne v Ma- gasaki, ki so bile ponovno napade- ne pred desetimi dnevi.
Avstralske patrulje so napredo- vane na vzhodnem Borneu za pet km ob cesti v notranjosti, ki vodi severno od Balikpapan do važne- ga petrolejskega ardejskega Sama- rinda. Na temi patruljami so še druge čete, ki so napadle japo- nske položaje okoli hriba Bata- sampa, 10 km severno od Bal- likapana.
Na Bougainvilleu v salomonskih otokih so Japonci naredili napad in uspeli prodreti globoko v av- stralske postojanke, tako so se morale posamezne topniške ba- terije obrniti na svojih položajih, če so hotele obstreljevati nove japonske položaje. Vendar so ce- lotne japonske sile prešle, da bi mogle ugroziti v večji meri po- ložaje avstralskih čet.
Japonski poskus odpreti si pot ob cesti Mandalay-Rangun proti reki Sitang je propadel. Japonci so izgubili okoli 1.300 vojakov. Japonci so napade zdaj razširili na 100 km široko bojno črto na

Zaključek gospodarskih razgovorov z Jugoslovani

Podkomisije za gorivo, električno energijo, industrijo, trgovino in promet, ki so se kot del «Jugoslovanske družne gospodarske komisije» sestale pod pokroviteljstvom za- vezniške vojaške vlade, so končale svoje sedanje razgovore. Jutri bodo podkomisije predložile svoje zaključke komisiji.
Razprave podkomisij so se vršile v jako pristranskem ozra- čju. Danes sta šef jugoslovanske delegacije dr. Božidar Kobe in ing. Perović obojevala na njegovem domu s polkovnikom A. C. Bowmanom, častniškim starešino za civilne zadeve za- vezniške vojaške vlade v Julijski Benečiji.
Paul Reynaud je nato govoril o Petainovem delu za časa vojne in po predaji. Po njego- vih besedah je maršal Petain leta 1939 odklonil povabilo za vstop v vlado s sledečimi besedami: «V manj kot petih me- secih bo Francija imela mir in diktaturo». Ko je postal član vlade, je Petain uspešno, da je pridobil za svojo politiko Chau- tempsa, Weyganda in Darlanda.
Po zopetni odprtosti razprave je sodišče začelo zasliševati bivšega ministrskega predse- dnika Edvarda Daladierja. Bivši ministrski predsednik je izjavil, da ni vlada po letu 1918 izvršila nobenega imenovanja v naj- višjem vojaškem svetu, ne da bi se predhodno posvetovala in zahtevala odobritev od maršala Petaina, ki je užival v vsej državi velik ugled.
Daladier je potem govoril o velikem vplivu, katerega je imel na maršala Petaina bivši mi- nistrski predsednik Laval. Da- ladijer je izjavil, da je imel Pe- tain namenu zahtevati premirje pri sovražniku že 27. maja, to je ob času, ko se je belgijska vojska še držala in preden je padel Dunquerque. Razprava se nadaljuje.

IZ VSEGA SVETA
Ameriško - sovjetski odnošaji v bodočnosti

New York, 25. julija
V zadnji številki ameriške gos- podarske revije «American Mercury» je znan pisatelj W. H. Chamberlin priobčil članek, v katerem pravi, da so s koncem vojne v Evropi po- stali jasni mnogi vidiki ameriško sovjetskega sodelovanja in se je pokazala potreba, da ti dve velesili pokažeta pot v dobro trajnega mira.
Chamberlin, ki je pisatelj mno- gih važnih del o Sovjetski zvezi, pravi nadalje: «Malotičevini so čimtelji mednarodne politike, ki bo- do imele takšen vpliv na razvoj mednarodnih dogodkov, kot so od- nošaji med Združenimi državami in Sovjetsko zvezo, ki sta dve naj- večji velesili na svetu. Obstoje stveljni znaki o ugodnem razvoju teh odnošajev v bodočnosti. Obe velesili nista bili nikdar v vojni druga z drugo. Drugi čimtelji, ki bi mogli imeti velik vpliv na prijetelj- ski razvoj med njima, je dejstvo, da med njima ne obstoja nobeno vprašanje življenjskega prostora.
Stojijo odprte velike možnosti, da bo prišlo do ugodnih gospodarskih stikov med obema državama. Do- gotove mere morejo Združene države smatrati Sovjetsko zvezo kot odličan trg za izvoz svojega blaga in nabavni vir za izvestne vrste su- rovin. Sovjetska zveza lahko upa, da bo dobila iz Združenih držav kredit, ki je potreben za olajšanje del obnove, ki je zelo nujna v zvezi z uničenj, ki jih je utrpela v vojni».
«Jaz sem mnenja — nadaljuje Chamberlin — da bomo mogli do- seti lepe uspehe, če bodo v dobri volji in s potrebno odločnostjo izpolnjeni štirje pogoji. Prva med njimi je, če bomo nadomestili eno- stranske postopke v mednarodnih odnošajih s stalinim posvetoivanjem med zainteresiranimi šinitelji. Drugi pogoj je osebno poznavstvo med ameriškim in sovjetskimi čimtelji, ker je takšno osebno poznavstvo neobhodno potrebno prav tako za dobro sporazumevanje med narodi kot med posamezniki. Tretji pogoj je, da se niti Združene države niti Sovjetska zveza ne dajo zapeljati svojim velikim močnostim, ampak postopajo vedno v skladu z duhom

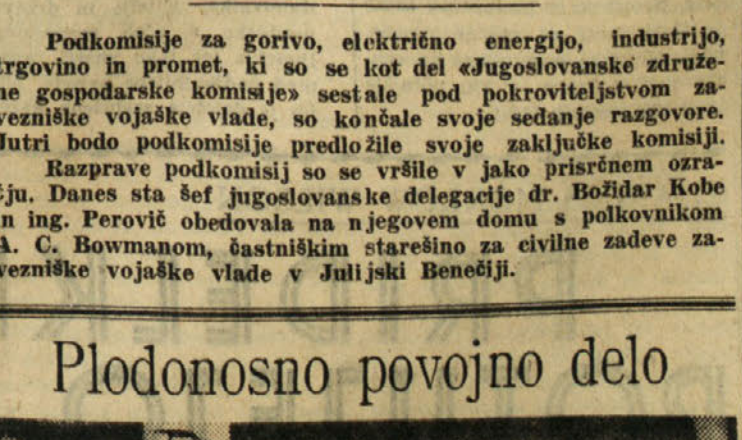
Švedska nevtralnost

Stockholm, 25. julija
Švedski zunanji minister Gun- ther je v svojem najbližjem zadržnem govoru branil politiko, ki jo je vodil med vojno kot zunanji minister nevtralne Švedske. Trdil je, da je bil edini cilj švedske nevtralnosti izogniti se grozni vojni, ohraniti svobodo in pomagati kolikor mo- goče vsem sosednim narodom. Za- nikoval je osebni tajni pogoji, čeprav ni bilo mogoče obvestiti na- roda o načinu, kako je Švedska po- magala Dansk in Norveški. Mini- ster je še dodal, da švedska vlada ni mislila niti za trenutek, da bi mogla Nemčija v tej vojni zmagati. Minister je spomnil svoje po- slalce, da je Nemčija predstavljala dolgo časa resno, mogoče celo smrtno nevarnost za švedski narod. Minister je nato odbil vse obtožbe zaradi nevtralnosti, ki so za šved- ski narod in njegovo vlado prava žalitev. Švedski narod se je pri- pravil za obrambo svoje dežele in žrtvoval za to milijarde ter imel pet dolgih let na mejah svojo naj- boljšo mladino.

Bajka o nemški oborožitvi

London, 25. julija
Reuterjev vojaški dopisnik John Kimche piše, da je bila do leta 1942 nemška voja proizvodnja obično zmanjšana razen za protiletalske oborožitve in proizvodnjo lovskih letal. V februarju in marcu 1942 je nemška voja proizvodnja osta- la na nizki stopnji.

Plodonosno povojno delo

Zavezniški častniki pomagajo kmetom Julijske pokrajine pri zbiranju sviloprejk

Vlada kneževine Lichtenstein je odstopila

Zurich, 25. julija
Vlada kneževine Lichtensteina je odstopila. Ministrski predsednik Josef Hoop je izjavil v parlamentu, da zahteva rešitev težkih vprašanj povojne dobe pooblastila, ki jih mi- nistri, ki so odstopili, niso imeli. Na vsak način pa bo novi kabinet vladal deželi, ki je finančno in go- spodarsko zdruva, v kateri notra- nja politika temelji na potrebi so- delovanja in ki se nahaja v naj- praznejših odnošajih z vsemi so- sednimi deželami.

Podkomisije za gorivo, električno energijo, industrijo, trgovino in promet, ki so se kot del «Jugoslovanske družne gospodarske komisije» sestale pod pokroviteljstvom za- vezniške vojaške vlade, so končale svoje sedanje razgovore.

Jutri bodo podkomisije predložile svoje zaključke komisiji.
Razprave podkomisij so se vršile v jako pristranskem ozra- čju. Danes sta šef jugoslovanske delegacije dr. Božidar Kobe in ing. Perović obojevala na njegovem domu s polkovnikom A. C. Bowmanom, častniškim starešino za civilne zadeve za- vezniške vojaške vlade v Julijski Benečiji.
Paul Reynaud je nato govoril o Petainovem delu za časa vojne in po predaji. Po njego- vih besedah je maršal Petain leta 1939 odklonil povabilo za vstop v vlado s sledečimi besedami: «V manj kot petih me- secih bo Francija imela mir in diktaturo». Ko je postal član vlade, je Petain uspešno, da je pridobil za svojo politiko Chau- tempsa, Weyganda in Darlanda.
Po zopetni odprtosti razprave je sodišče začelo zasliševati bivšega ministrskega predse- dnika Edvarda Daladierja. Bivši ministrski predsednik je izjavil, da ni vlada po letu 1918 izvršila nobenega imenovanja v naj- višjem vojaškem svetu, ne da bi se predhodno posvetovala in zahtevala odobritev od maršala Petaina, ki je užival v vsej državi velik ugled.
Daladier je potem govoril o velikem vplivu, katerega je imel na maršala Petaina bivši mi- nistrski predsednik Laval. Da- ladijer je izjavil, da je imel Pe- tain namenu zahtevati premirje pri sovražniku že 27. maja, to je ob času, ko se je belgijska vojska še držala in preden je padel Dunquerque. Razprava se nadaljuje.

